ԹԻՒ 358 Զ. ՏԱՐԻ Է. ՇԲԶԱՆ **1874** 2 ՓԵՏՐՎԱՐ ՇԱԲԱԹ

Մամլոյ իւրաքանչիւր շրջանը՝ 52 օրինակ է։
Հրատարակութեան տեղն է Պոլիս, Զինծիրլի—խան վերի յարկ թիւ 18։
Դուրս երթալիք թերթերէ փոստայի ծախքը առնողին վրայ է։

Շրջանին գինը դահեկան կանխիկ	60
Կէսաշրջանը	30
Մէկ թիւը՝ փարայ	50
Ծանուցման տողն է դահեկան	2

ԱՅՍ ՏԱՐՈՒԱՆ ՁՄԵՌԸ

ԿԱՄ

ՅՈՒԴԱՓԱՐ 31

Երբ բնութիւնը կը խօսի
աշխարհ պէտք է լռէ։
ՄԱՄՈՒԼ.

Ամէն ազգ իրեն յատուկ կիրակին և տօնի օրերն ունի ու կը տօնէ այս Ս. Սարգիս է, այս Ս. Կարապետ է, Եէորեանէ է Լայլն ըսելով. այսպէս ալ ձմեռը իր տօնի օրերը ունի, որու ուրիշ երկիրներ քիչ շատ կարեւորութիւն կուտան և կը տօնեն, բայց Պոլսոյ ժողովրդեան առջեւ բաւական ատենէ ի վեր իր արժէքն ու կարեւորութիւնը կորսնցուցած ըլլալուն, այս տարի բարկացած իր ջրէբ ցուցընել ուզելով, այնպիսի ձմեռ և ցուրտ մը ընել ոկսաւ որ արդարեւ ամէն մարդ ապշեցաւ մնայ։

Մանաւանդ Յունվար 31 հինգշաբթի օրը խիստ նշանաւոր ըլլալով, Պոլսոյ բոլոր ժողովրդեան համար համազգային տօնի օր մ'եղաւ, այնպէս որ նոյն օրը ոչ շոգենաւ, ոչ թրամվէյ և ոչ երկաթուղի չը բանեցաւ զատ Շուկան և պէզէստէնները բոլորն ալ չը բացուեցան և ամէն թաղ ընդհանրապէս բոլոր խանութները դոց մնացին մինչեւ իրիկուն բացի գինետուներէ. վերջապէս ամէն բան լուռ և հանդարտ, ձմեռն էր միայն որ կը բանար և կը գործեր։ Օրագիր որ նոյն օրը թերթ չը կրցաւ ծախել և օգոյն զոհողութիւն ընելով քիչ շատ ֆնաս մը կրեց նէ, ալ ձմռան սաստկութեան աստիճանն դիւրաւ կրնայ հասկցուիլ։

Բոլոր տուներու ու խանութներու չորս կողմը ձիւնաղարդ քօղով մը ծածկուած ըլլալէ զատ, տուներն ալ ձիւնով գոցուած ինչպէս նաեւ փողոցներն, որոնցմէ գրեթէ անհընար էր անցուդարձ ընելն. որով շատ մարդիկ ունաւ տուներնէն դուրս չելած, ումանք ալ շունչերնին մօտ գինետուն մը առած խումբ խումբ խումբ նստեր կը խօսէին ու կը տընկէին.

— Պաքսանա մէհանէճի պէն նէ՞ իշէճէյիմ.

— Պիր չիշէ մաստիքա վերէյի՞մ մի.

— Մաստիքայը նէ՞ եաբայըմ, պիր օքքա դատար իշտիք իշթէ, թուլթմայոր.

— Նասը՞լ թուլթմաեոր. պաքսանա տիլին անճաք տէօնէյոր.

— Պրէ, օ տիւն ա.քշամ եէմէ.ք եէր ի.քէն ըսբրարմ օնտան տբր.

— Էյ պիր սբճա.ք բօնճ եարայբմ.

— Օնտան տա սէ.քիզ թանէ իչտի.ք, օտա ըսբթմատբ.

— Սէն ֆուրունա կիր էօյլէ իսէ ֆուրունա.

— Եօ.ք պրէ, պիր պէօյիւ.ք քատէ.քլէ բօնճ եար ամա, իչինէ զօրլու պիր չէյ.քօ.

— Պիր բարչա պարուլթ ալթայը՞մ մը իչինէ.

— Սէն պիլիրսին, չարուլ.ք էլթ.

Քիչ մը անդին ուրիշ քանի մը անձինք ալ այսպէս կը խօսակցէին.

— Գիրդոր ազա, հավա նասը՞լ.

— Լաֆ իսթէմէզ, հէլվա հավասը.

— Ֆէնա ֆուրթունա էտէյօր, եանկըն քէօշբի եըգըլմըշ իչթիա՞ն մի.

— Նէ՞ սէօյլէրսին. օնու իչիթմէ.ք ամա տէմին տէյօրլար ըսը.ք, չիր.քէթին ;28 նօ. վարօրը ըիւզկեար սիւրմիշ թա ա.ք տէնիզէ ալթմբշ.

— Էյ հէմէն տէ. զէրէ պու նէ՞ հավա. պիզիմ մահալլէտէ ի.քի արշընը պէյունտա քառ օթուրմուշ.

— Ատամ ի.քի արշընդն լաֆը՞ մը օլուր. ար.քամբզտա.քի վէրանէտէ իւչ ատամ պէյը քառ վար, պէօյլէ կիտէրսէ իչիմիզ ֆէնա.

— Սանքի պու հավատա տբշարը չը.քմա. եա քօր.քուլուր, զէրէ չօ.ք քուրտ էնմիշ տէ. յօրլար.

— Քուրտը պիլմէմ ամա, ասլան չօ.ք էն. միշ, զէրէ չիմտի քարտյը աչար աչմաղ պիր քօր.քու չէ.քիմ.քի, քարտունդն թա դարշը. սընտա մէֆլէթ պիր ասլան եաթմբշ ըսը թարիֆ էտէմէմ.

— Օ ասլանլար պիր չէյ տէյիլ հէր քէօշէ պաշընտա պիրէր թանէ եաթ.ըէօր, քիմսէյէ պիր զիեանլարը եօ.ք, չօ.ք քօր.քուն իսէ պիր գան ալտբը.

— Ի.քիլիսէ օլտու մալի պիզէ, օ խըսբ ըլա կէլտի.ք պիր չիչէ մատտի.քա իչտի.ք քի, քօր. քույբ տէֆ էթտի.ք.

— Պիր եալան տահա ոէօյլէյօրլար ամա, եարբն աղնարբզ եա՛.

— Հանկը՞սը օ.

— Ճէվահիր պէզէսթէնի իչին քառբն ա. զբրլբզընտան չէօ.քմիւշ տէյօրլար.

— Իչթէ պուրտա խալթ էթտին, պիզիմ սանտբ.ք օրտա, էկէր էօյլէ պիր չէյ օլմուշտա էվիմիզ եըգըլտբ.

Իրիկուան դէմ ալ փողոցներուն մէջ վազ. վզող մարդիկը զիրար դէմաւորելով.

— Ուստա Ցօնիկ, տբշա՞բը չը.քմբշտբն.

— Էյ, նէ՞ չարէ, էվտէ քէօմիւր տամ տէտի.

— Կէլ եանբմա, լա.քին պիր սահաթ տբր քէօմիւրճի թիւ.քեանը արաեա արաեա հալ կէլտի պաշբմա. հէր քարալը,

— Էյլէ եա, նարկ քօտուլար ըսա, օն. լարտա թիւ.քեանլարը քարատբլար, զօր ըլա տէյի՞լ եա, հէրիֆ թիւ.քեանը աչմաղտա նարկ քա՞չ բարա էտէր. քէօմիւրճի պո՛ւ, օնլար ըլ պաշա մը չը.քբլբր.

— Էյ, նէ՞ եարմալը, պիր աղ չէյ պուլ մալբյբզ.

— Կէլ պագալբմ շու թիւ.քեանը աչարբա. պիլիրմի՞յիզ. — Է՛յ. պա.քսանա, թա.ք, թա.ք, թա.ք.

— Նէ՞ օ. չօ.ք վուրմա քէբէնկ դբրբլբր չիմտի.

— Աչ քաբույբ, քէօմիւր խսթէրիզ.

— Քա՞չ օ.քքա.

— Ճանբմ աչ քարույա քի սէօյլէյէլիմ.

— Օլմազ, ֆիլեաթընը պիլիրսի՞ն, սօնրա մարազա էթմէյէլիմ.

— Քաչ՞ա տբր.

— Օ.քքասը 90 վարայա.

— Նարկ քաչ՞.

— Նառբ եանբմբզտա.քի մանալ թիւ.քեա. նընա սօր.

— Նառ տէմէյօրմ պէ. նարկը քա՞չ բարա.

— Ո՞նարկ քոնալը իւչ կիւն օլտու այ օ-ղուլ, հէմ պու կիւնքի հավա բաղարլըքտա եօղ ըտը. պէն օն իւչ սէնէ տիր պու հավա-եա պէքլէյօրըմ.

— Էյ, ճանըմ աչ թիւքեանը տա ուղ-լաչըրըզ.

— Օլմաղ, քէօչէ պաչընտա պաչքա քէօ-միւրճի վար օրաեա կիտին.

Մարդիկը տեսնելով որ մարդը չը բանար խանութը, երբ ուրիշ խանութ մը ընտռելու կերթային, տեսան որ մէկը մեծկակ պարկ մը շալկեր կերթայ.

— Նէ՞ օ, քէօմիւ՞ր մի, նէրտէ՞ն ալտրն.

— Պէօյլէ քէօմիւր կէօրտիւղի՞ն վար մը. էքմէք տիր.

— Նէ՞ եաբաճաքսըն օ գաատար էքմէյի.

— Զօ՞գ մը. 20 օքքա ալտրք. էքմէք եօք, ֆուրունլար հէպի գաբալը.

— Թամամ էյի սէօյլէտին, քէօմիւրտէն էվէլ օ լաղրմ. ըսելով շունչերնին չիտակ փուռը կաուներն ուր բազմութիւնը լեցուած՝ ո-րը սիմիթ, որը կէվրէք իրարու ձեռքէ կը յափշտակեն.

— Պաքսանա ֆուրունճը. պիզէ շունտան տէօրտ օքքա էքմէք վէր.

— Էքմէք գալմատը, պօղաչա վար.

— Պու վագրթի պօղաչա օլո՞ւր մը պէ, աք-չամ տրը.

— Նէյէ՞ օլմաղ, սէն վագրթա նէ՞ պադաբ-սըն հավաեա պաք. պօղաչայը նէ վագրթ ալսան կէնէ պօղաչա տրը.

— Աղնատրք, էքմէք եէրինի թուրթա՞ր մը.

— Պիզիմ պօղաչա թամ 48 սաաթ կէօ-թիւրիւր ատամը, եօյլէ քօլայ ածքքտրրմաղ, մաքսուս պու կիւն իչին եաբմըշըզ, ատ մէնտիլինի պադայըմ,

Այսպէս անցաւ սոյն նշանաւոր օրը ի մեծ տխրութիւն գինեպաններուն, ածխավաճառ-ներուն և ֆուրունճի ներուն, որոց համար մի-այն արդարեւ շահու եւ ուրախութեան օր մ'էր։

ԱՌԱՆՑ ՀՐԱՄԱՆԻ ԱՄՈՒՄՆԱՑՈՂ ՄԸ

Անցեալ շաբաթ աւուր թերթոցիս գը-րած էինք թէ՝ Թօփդաբուցի Ն. անուն անձ մը իր պարտքին աղջիկը առնելով այս շաբթու պիտի կարդուի։

Այս անձին կողմէն այս շաբթու նշանաբ-ութեան համար Պատրիարքարան կիչնեն բայց չեն յաջողիր եկեղեցւոյ օրինաց դէմ ըլ-լալուն համար. և թէև ասոնք բաւական ընդ-դիմութիւններ կընեն ինչպէս նաև իրենց տաներէցներին ալ քանի մը ղուրուշ ներս նե-տելու համար Տեղապահ Սրբազանը և Վէ-քիլ Տէր Հայրը համոզելու շատ կաշխատի, ալ նէ, չը կրնալով համոզել ճարերնին հա-տած կը ձգեն կերթան։

Այժմ կը լսեմք որ յիշեալ քահանայն ան-դամ մը խօսք տուած գտնուելուն, այդ ան-ձը դաղտնի կերպով պսակելու միտք ունի ե-ղեր. շատ լաւ. բայց Մամուլ ալ ինչպէս այս գործն առաջուց իմանալով իմաց տուաւ, այն-պէս ալ կսպասէ այդ քահանային այդ ան-վաւեր պսակը կատարելը տեսնելուն, որ ըստ այնմ թէ այդ անձին և թէ այդ քահանային հետ տեսնուի հրապարակաւ. հետեւաբար քահանան ուզածին պէս պսակելու ինչպէս ազատ է նէ մենք ալ ուզածնուս պէս դրելու այնպէս ազատ եմք։

ՀԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆՔ

Ազգերնուս մէջ յառաջդիմութիւն չը կայ ըսելով գանգատողները թող անդամ մը մեր Հայ դերասանաց վրայ ակնարկ մը նետեն և թող տեսնեն թէ ի՞նչպէս կը յառաջանան կոր, որ քիչ առենէն եւրոպացի դերասա-նաց քանի մը քար ալ պիտի հանեն։

Մարդիկը ամէն կերպով եւրոպական ա-

ընչեղներուն նմանելու կաշխատին կոր, այնպէս որ պէխերնին բոլորովին ածիլած, գլուխնին մէյմէկ գլխարկ, աչքերնին ակնոց, ձեռքերնին պատոն, մատներնուն թրնախները նաթիւրել, քէլբէթինի պէս երկար, վրանին կամ մեծակակ մանթօ մը և կամ ալ բաթօ մը հագած, վերջապէս ինչ որ պէտք է կընեն կոր. մէկ քիթերնին ու ականջնին դեռ չեն կտրած, որ եթէ ատ ալ ընեն ահա ան ատենը ճիշդ եւրոպական «ընչեղներուն պէս պոնոն» ։ մէյմէկ դերասաններ պիտի ըլլան։

Հիմա ատոնց այս յառաջդիմութիւնը քի՞չ բան է. մարդիկը պըյըխսրզ, քիթսիզ, ականջսրզ, բարատրզ կը յոդնին, կը պտըտին կոր որ Թատրոնը Հայ ազգին մէջ ծաւալեն, և տակաւին ամէն գոյնի և ամէն ձևի ալ պիտի մտնեն որ հեռուէն զիրենք տեսնողը իրենց դերասան ըլլալը իսկոյն հասկընայ։

Շիտակը մեզի հարցուելու ըլլայ նէ, մեք կըսենք որ դերասան ըլլալնին ճանչցուելու համար փոխանակ պէխերնին, քիթերնին ու ականջնին կտրելու, ալ աւելի աղէկ կընեն եթէ չէնային վրայ հագած «պոնոն» ։ հագուստները հագնելով պտըտին, որ ամէն տեսնող ալ բարեկենդան է ասոնք մասխարա եղեր են ըսելով վրանին խնդան։

ԲԵՐԱՅԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑԸ

Ասուած առատ իրիկուն այս ճամբէն անցնող դարձողներուն չը գործած մեղքերնուն ապաշխարանք համարէ, որովհետև քաշուելու բան չէ. մանաւանդ ան շիտակ ճամբան դառնալ ուզողը հոդիէն վազ անցնելու է։

Այս ճամբայներէն երթևեկող մարդոց վիճակը ի՞նչ տաժանելի բան ըլլալը հասկըցուելու համար կուզեմք ատոնց մէկ քանին հոս պատմել. օրինակի համար՝ մէկը Ղալաթիաէն Բերա պիտի ելլայ, թէպէտ երթալիք տունը փողոցին աջ կողմը կիյնայ նէ, պէտք է առաջուց այդ կողմէն երթալ սկսի և եթէ ձախ կողմն է նէ պէտք է ձախ կողմէն երթայ չարաւնակ որպէս զի կարենայ անվրատանդ կերպով իւր տունը երթալ. անանկ եթէ դիմացի կորդը գտնուած խանութէ մը բան մը առնել և կամ թէ դիպմամբ բարեկամին մէկը տեսնելով դիմաց անցնիլ ուզէ, մինչև որ ըղալ չը դիտնայ կարելի բան չէ։

Բերայ՝ որ Պօլսոյ էն յառաջացեալ և դեղեցիկ շէնքերով զարդարեալ տեղն է, այնպիսի վիճակ մ՚ունենայ նէ, ալ Պօլսոյ ուրիշ փողոցներուն վիճակն ինչ ըլլալը ինքնիրեն կրնայ հասկցուիլ, ինչպէս որ կը լսեմք թէ շատ փողոցներէ մարդոց անցուգարձը դադրեր է։

Շիտակը մեծ ծառայութիւն ըրած կըլլայ այն՝ եթէ խմբիւռալ մը ձեռք ձգելով այդ փողոցներուն վրայ մէյ մէկ շարժական կամուրջներ հաստատելու ըլլայ, որք ոտուգիւ ասանկ օդերու թրամվէյէն, Օմնիպիւսէն, և ուրիշ կառքերէն աւելի կը բանին և ամէն մարդ ալ այդ կամուրջներէն անցնելու համար յօժարութեամբ 10—20 փարայ տուրք մ՚ալ ըլլայ կը վճարէ։

ԳԱՏԸ-ԳԻՒՂ ՅԻՈՅ ՄԷԿ ԳԻՒՏԸ

Գատըգիւղի հասարակութիւնը աշխարհիս վրայ ամենեւին բանէ մը չը վախնար, մինակ ըսուսն կը վախնայ որ շոգենաւները չեն բանիր։

Փառք նախախնամութեան որ այս անգամ ասոր ալ մէկ ճարը գտնելով այդ վախէն ալ ազատեցան։

Այս երկուշաբթի ղիշեր Գատըգիւղ բանող վերջին շոգենաւին նաւապետը տեսնելով որ քիչ մը ըսուս կայ, շոգենաւին գլուխը հոս պատմել. օրինակի համար՝ մէկը Ղալաթիաէն Բերա պիտի ելլայ, թէպէտ երթալիք տունը փողոցին աջ կողմը կիյնայ նէ, պէտք է առաջուց այդ կողմէն երթալ սկսի և եթէ ձախ կողմն է նէ պէտք է ձախ կողմէն երթայ չարաւնակ որպէս զի կարենայ անվրատանդ կերպով իւր տունը երթալ. անանկ եթէ դիմացի կորդը գտնուած խանութէ մը բան մը առնել և կամ թէ դիպմամբ բարեկամին մէկը տեսնելով դիմաց անցնիլ ուզէ, մինչև որ ըղալ չը դիտնայ կարելի բան չէ։

Բերայ՝ որ Պօլսոյ էն յառաջացեալ և դեղեցիկ շէնքերով զարդարեալ տեղն է, այնպիսի վիճակ մ՚ունենայ նէ, ալ Պօլսոյ ուրիշ փողոցներուն վիճակն ինչ ըլլալը ինքնիրեն կրնայ հասկցուիլ, ինչպէս որ կը լսեմք թէ շատ փողոցներէ մարդոց անցուգարձը դադրեր է։

Շիտակը մեծ ծառայութիւն ըրած կըլլայ այն՝ եթէ խմբիւռալ մը ձեռք ձգելով այդ փողոցներուն վրայ մէյ մէկ շարժական կամուրջներ հաստատելու ըլլայ, որք ոտուգիւ ասանկ օդերու թրամվէյէն, Օմնիպիւսէն, և ուրիշ կառքերէն աւելի կը բանին և ամէն մարդ ալ այդ կամուրջներէն անցնելու համար յօժարութեամբ 10—20 փարայ տուրք մ՚ալ ըլլայ կը վճարէ։

հաւքուող ճամբորդայ կըսէ թէ ես այս օ-դին չեմ կրնար երթալ, վերջը ձախորդու-թիւն մը կը պատահի նաւուն. ճամբորդնե-րը կաղաչեն ըսելով որ ծովը բան մը չունի, նաւապետը չըլլար կըսէ. մարդիկը դարձ-եալ կը պնդեն և տեսնելով որ քաղցրու-թեամբ կը խօսին չըլլար, կծու կը խօսին դարձեալ չըլլար, ալ համբերութիւնին հատ-նելով ամենքը մէկանոյ նաւապետին վրայ թափելով կ'ուզեն աղէկ մը ծեծել մարդը։

Նաւապետը տեսնելով որ ծեծին տակը խերը պիտի անիծուի, մի՛ զարնէք ծովը ի-ջաւ ալ կրնամ երթալ ըսելով վեր կելնէ իւր տեղը ու ժամը մէկին քառորդ մնացած կա-մուրջէն բաժնուելով ամէնքն ալ հանդստու-թեամբ Դաաը—Դիւղի նաւահանդիստը կը հանէ։

Այսպէս հիմայ ալ Դաաը—Դիւղիք այս լուրէ վախէն ազատելով, այդ վախը իրենց շո-գենաւներուն նաւապետները կը կրեն կոր և լուրեղած օրերը շոգենաւէն դուրս ան-դամ չելլել ուխտեր են, որ ժողովուրդը Դա-ը–Դիւղ երթալ չեն ուզեր կարծելով զիրենք չը ծեծեն։

ՐԷԺԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԸ

Ծխախոտի մենաւաճառութիւնը սկսած օրէն 'ի վեր ամէն օր գնաս ընելուն, յառա-ջիկայ մարտի սկիզբէն ծխաւաճառներուն վո-խանակ ջարդած ծխախոտ տալու տերեւ պի-տի տայ եղեր. բայց որովհետեւ ասկէ առաջ կրած գնասները խիստ մեծ է, որոշեր է իւր գնասը հետեւեալ կերպով դոյել։

Հաշիւ եղած ըլլալով, որ մինչեւ մարտի սկիզբը ծխաւաճառներուն տրուած հարիւ-րին տասը տասանորդը ետ առնուելու ըլլայ այդ գնասը քիչ մը կը թեթեւնայ, ուստի նախ քանի մը գործակալներ եղած են հիմա, որոնք ատենը մէյ մը խանութէ մը ներս մտնելով, «վայ պու ըէժի թիւթիւնի տէյիլ տիր. սէն հիլլէ էտէյօրսըն, շու քութուլարը կէթիր մէօհիւրլէյէճէյիզ», ևն ըսելով կը կընքեն սրպէս թէ հետեւեալ օրը Ցեսչութեան պիտի ղրկեն. սակայն հետեւեալ օրն ալ մէկը գալով մարդուն կըսէ թէ՝ կամ մէկ ոսկի մը պիտի տաս կամ գործդ դէշ պիտի ըլլայ. մարդն ալ գործին հետեւանքը մտածելով կը հանէ կուտայ։

Երկրորդ, քառասունոց և երկու դուրուշ-նոց բանքէթները որ հինգ և տասը տրամ պի-տի կշռեն, որոշուած է որ խութիներուն ծանրութեանը հետ մէկտեղ 40 նոյ խութին երեք տրամ և 2 դշ. նոյն ալ վեց տրամ կըշ-ռեն, որ գոնէ այս ճամբով իրենց բացը գոց-ուի։

ՍԱԿԱՒԱԿԵՐ ԱՂՋԻԿ ՄԸ

Դիծի մարդուն մէկը իր բարեկամներէն մէկուն աղջկան գեղեցկութեանը հաւնելէ զատ կը տեսնէ որ այդ աղջիկը շատ քիչ բան կուտէ և շուտով կը կչտանայ, կուզէ այդ աղ-ջիկը. ուստի նշանուելով հետը կամուսնանայ մինչեւ անդամ առանց թրախտմայի, հաշիւ ընելով որ աղջկան այդ սակաւակերութենէն առնելիք թրախտմաէն առաւել օգուտ պիտի ունենայ ծախքի կողմանէ։

Սակայն ամուսնալէն վերջը երբ կը տեսնէ որ կինը ամէն սեղան նստած ատենը անանկ ախորժակով հաց մը կուտէ, որ ինքը այն-չափ բանը երկու անդամէն չը կրնար ուտել, կը զարմանայ բոլորովին և նոր ամուսնացած ըլլալուն պատճառաւ քանի մը ամիս այս մասին բան մը իւր կնկանը չը կարենալ ըսե-լով, օր մ'ալ համբերութիւնը հատնելով կը հարցնէ։

— Ճանըմ, ես առաջ շատ ատեն ձեր տունը կուգայի կերթայի նէ կը տեսնէի որ այսչափ բան չէիր ուտեր դուն, պուշուշ աղ-ջիկ մ'էիր. մաշալլահ հիմա իշտահդ բացուեր է։

— Իրաւ ես, անանկ էլ. բայց աղջիկ ըսածդ իր աղջիկնութեանը կերածը խըմածը ամէն բանը կը կեղծէ չը ցուցներ, մինչեւ որ ամուսնանայ։

ՆԵՐՍԷՆ—ԴՐՍԷՆ

Դեղագործի մը խանութը պառաւ կին մը մտնելով.

— Ճանըմ աղա, սա ըրէչէթան չինէիր.

— Շատ աղէկ մարիկ, երկու սահաթէն եկու տէ առ.

— Վո՛ւյ, մէյ մալ կալու է, ի՞նչ էքի ատխըտար ուշ պիտի ըլլայ. չափուճախ չինես նէ չըլլա՞ր.

— Շիշէ մը ջուր է ամա, մէջը խայնամիշ ըլլալու բան կայ.

— Էյ քանի՞ բարա տալու է.

— Մէկ ու կէս մէճիտիէ պիտի տաս մարիկ,

— Քա աս ի՞նչ կըսէ, մէկ ու կէս մէճիտիէ, հիմա անկարծակներու կուգամ, անտար բարա չունի՞մ նէ.

— Մէջը քէօք մը կայ շատ սուղ է մարիկ, տրէմը 150 ղրուշ է.

— Ըլալիքը ըսէ ճանըմ աղա, 10 ղրուշ հէքիմին տուի իշթէ 10 ղրուշ ալ ունիմ իլաճին համար պահեր եմ.

— Եռասուն ղրուշ տաս պիտի մարիկ, հիչ պակաս չըլլար.

— Քա էյ ան քէօքը քիչ մը պակաս դընես նէ չըլլա՞ր, ի՞նչ ընեմ աղջիկս մեռցընելու չեմ եա.

— Հիչ պակաս չը չինուիր, չըլլար. կուզես նէ պաշխա խանութ տար.

— Քա ես օ՞րի տանիմ հիմա, աղջիկը անդին կը մեռնի կոր.

— Դուն գիտես մարիկ, նայէ մտմտա տէ անանկ.

— Վո՛ւյ աս ի՞նչ ծուն էր գլխուս եկաւ, ո՞ւրկէ գտնամ ես անտար բարան . . . պարէ մութլախ պէտք ալ չըլլայ . . . եա չինէ տէ ես երկու սահաթէն կուգամ.

. Կինը դուրս ելլելէն վերջը դեղագործը իր աշկերտին դառնալով.

— Ծօ, շու եանընտաքի պադալտան պիր ավուճ արբա ալ տէ 12 օնչիա (100 տիրէմ) սու իլէ սոլուճիոն օլաճագ. իչինէ պիր պույտայ տա սինէմէքի ատ.

— Սինէմէքիմիզ թիւքէնմիշ տիր.

— Ալ շու օնլուղը տա, քեօշէտէքի ագտերտէն օն բարալը՝ք չէյ ալ։

Շուկան խալբախճիներուն գլուխը պասմաճիի խալֆա մը իր վարպետին հետ հետեւեալ կերպով կռիւ մը կըներ.

— Բերուզիկի նըշանլամըշըն տէյի իշիթտիմ.

— Հէ, նէ՞ վար քի.

— Նէ՞ օլաճաք քի, պանա վէրէճէք տէյի՞լ մի իտին.

— Էօյլէ ամա, դըսմէթ տէյիլ իմիշ.

— Էյ, տէմէք քի օն սէնէ տիր 100 ղրշ հաֆթալը՝քլա պօշընա պէքլէտիք պիզ. սէն տէյիլ մի իտի՞ն հագդըմը արթըր տէտիքճէ, դըզըմը սանա վէրէճէյիմ, սէնի օրթաք էտէճէյիմ տէյէն.

— Սէն իշինէ պաք, պալտըզըմըն պիր կիւղել դըզը վար օնու վէրիրիմ սանա, հէմ տահա քիւչիւկ տիր օ.

— Պէն օնու պունը պիլմէմ ըէզալէթ չը-գար սօնրա սէն պիլիրսին.

— Նէ՞ ըէզալէթ չը՝քաճաք.

— Տիւյիւն հաֆթասը կէօրիւրսին, պէն զաթը սէնին թավուրընտան չիւպհէլէնտիզիմ իչին Ծնունդտա էվէ կէլտիզիմտէ իչի սաղ քաղըղա պաղլատըմ.

— Նէ՞ խալթ էթտին.

— Սէնին էմրին իլէ, սէն գըզընը պանա վէրէճէք տէյի՞լ մի իտին, եօքսա պէնիմ հաթտի՞մ մի.

— Հայ Ալլահտան պուլասըն հէմէն, ծօ

նէ՞ սէօյլէրսին, չիմոի չըլաբրրրրմ.

— Նէ՞ չըլաբրաճադսըն, գըսմէթ պէնիմ իմիշ, պու պիր չէյ քի Ալլահըն էմրի իլէ, չիմոի իշ պսակա գալմըշ տըր սատէ, սէն սոնրա կէնէ խթէրսէն օրթաքտա էթ, օ սոնրաքի իշ.

— Տէմէք կիտէլիմ նըշանը կէրի էտէլիմ.

— Հայտէ չափու՛ք էն աշաղա, պէն թիւ-քեանը պաքարըմ, վէր էլինի էօբէյիմ վարպետ.

— Կիտի քիւլհանի, սէն քալէյի իչէրտէն ալմըշսըն, պարէ քիմնէյէ սէօյլէմէ։

— Վալլահա սէօյլէմէմ, սէն քանէվէթ էթմէ.

Մարդուն մէկը անցեալ առտու ոստիկան մը հետը Սամաթիայի ճամբան դարբինի մը խանութը երթալով.

— Քուզումուստա Համբար, նէֆսինէ քէֆիլ օլսանա շունա.

— Նէ՞ օ. կէնէ դավկա մը էթտիք.

— Տէյիլ ատամ. կէճէ եօլտա չէվիրտի պիզի, սապահ պու տըր պու սօուքտա քօվուշտա թիւնէտիքտէն սոնրա պիր մէճիտիյէմ տէ ալտը ճէզաի նագտիէ տէյէրէք, չիմոի տէ քէֆիլ իսթէյօր։

— Բէք էյի քուզում, պէն քէֆիլիմ.

— Թանըրսընըզ պու ատամը չօրպաճը.

— Նէ՞ լաքըրտը. նէ վագրթ իսթէրսէն հաղը.

— Ալլահա էմանէթ օլուն։

— Ուզուրլար օլսուն. (ասդին դառնալով) սէն կէճէ պէօյլէ չէյ եաբմաղըտըն ամա նա՞սըլ օլտու պու.

— Պէ դարտաշ, մալիմ ա, պիզ սապահլարը դարանլըզըն ֆապրիքաեա կիտէրիզ, պու սապահտա էրքէն տըշարը չըքտըք, զաթը հավա դարանլըք, դառ տա պիր թարաֆտան եաղար, պիր տէ զապթիյէ տիր չէվիրտի պիզի.

— Տէմէք օ սէնին տէպիլդին սապահ տէյիլ կիճէ իմիշ։

— Լէվվէթ. մէրքէզտէ սաաթա պաքտը՝ քի 7 պուչուք։

— Էյ օ վագրթ տըշարը չըգան սաաթա պաքմա՞զ մը պիր [քերրէ.

— Քարտաշ պիզ իշճի պիր ատամ, պիզտէ սաաթ նէ՞ կէզէր, սապահլարը պիզիմ ժամըն քամրանասը վուրուլտուքտա տըշարը չըգարըմ, մէյէր պու կէճէ վուրուլան չըմէնտըֆէրին դամբանասը իմիշ.

— Էյ պու թօհաֆ.

— Թօհաֆ տա սէ՛օղ մի. պիր չըմէնտըֆէր տիր իճատ էթտիկէր, քիմինին քօլը քէսէյօր, քիմինին պաճաղընը. քիմիսինի տէ պէօյլէ պէլաեա ուղրատըյօր.

— Օրտա հագդըն վար.

— Էօյլէ տէյի՞լ մի ամա ա՛ դարտաշ. օրթալըք ուճուզլանաճաք, էթին օ.քքասընը 3 ղշ.ա եէյէճէյիզ, եումուրթայը իքի բարայա ալաճաղըզ տէտիկէր, հէր եալան. հէր չէյ պիր պիր տահա իսթէ քօյտու. հանիեա՞, տըշարտան Ստամպօլա չօ.ք չէյլէր՝ կէթիրէճէք իտի տէ պօլլու.ք օլաճաղըտը։

— Իշթէ կէթիրիյօր եա, տիւն պիր չօ.ք վարօր քէօմիւրի կէթիրմիշ.

— Թամամ. քէնտիսինէ նէ իդթիղա իսէ օնու կէթիրմիշ.

— Ճանըմ պէնիմտէ ա.քլըմ էրմէյօր. էվվէլ պէօյլէ չէյլէր վա՞ր մը ըտը. վաբօր տըր՝ թէլէկրաֆ տըր՝ չըմէնտըֆէր տիր, թրամվէյ, օմնիպիւս, տահա նէ՞ պիլէյիմ. լաքին օրթալըք պօլլու.ք ուճուզլու.ք ըտը. չիմոի օ կէօրտիւղիմիզ չէյլէրին հիչ պիրի եօ.ք նէ՞ օլտու պիրմէմ.

— Նէ՞ օլաճաք, օ ֆրէնկլէրի կէօրտի՞ւն մի սէն՝, հէր օ չէյլէրի իճատ էթտիկէր. քի Ստամպօլըն մահսուլընը, վարը եօղը քէնտիլէրինէ չէ.քսինլէր տէյի. ալլահ պէլալարընը վէրսին, նէ եաբարլարսա եաբսընլար ամա, պարէ չու չըմէնտըֆէրին քամբանասընը տէ-

յիշթիրե խոիլէր տէ հէր վագրթ ճէզայի նագտիյէ վէրմէտէն գուրթուլայրորք։

———

Նպարաւաճառի մը խանութը
— Քաչա վէրիյօրսըն չիյ քահվէյի։
— Օքքասը 26 ղրուշա։
— Օլաճաղը քաչա։
— 25 է օրուր օտա սանա, պիր բուլրմը քէսսէն վէրմէմ։ ամա քահվէ ալըրսըն, պիր օքքասը պէշ օքքա տա նօհուտ քալտրրը։
— Վէրսէնէ պանա էլլի տիրէմ չէյ։
— Էլլի տիրէմ 4 ղրուշա։
— Նէյէ՞։
— Օքքա պաշդա, էլլի տիրէմ պաշդա։
— Ճանըմ քէֆիմին քէհեասը տէյիլ սին եա, նէ՞ քատար խթէրսէմ օ գատար ալըրըմ։
— Աչըլ պագայրմ, հավա ալալրմ։ թէրէ եաղը կիպի միշթէրի, էլլի տիրէմ չէյ ալաճաղ օքքայը քանթարրնը սորույոր։
— Էյ 4 ղրուշ օլսուն, էլլի տիրէմ չէյ վէր պաքալրմ։
— Նօհուտ նէ՞ գատար օլաճաք։
— Նօհուտ լազրմ տէյիլ տիր։
— Պէն նօհուտսըզ քահվէ սաթմամ չօրպաճը։
— Ճանըմ նէ՞ պէլաեա չաթտրք, զորբա նօհուտ մը ալմալը։
— Տօսթում, պիր թօրպա քահվէ իլէ 20 քաղէվի տէ նօհուտ ալմըշըզ։ սատէ քահվէ սաթարսաք նօհուտլարը նէ՞ եաբաճաղըզ սօնրա։
— Ամէն չու 4 ղրուշը պանա վէրսէնէ քապահաթ սէնին տէյիլ, գապահաթ պիզիմ քի թիրեաքիլիզիմիզէն պու բահաեա չըգարտրք քահվէյի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

Փարիզու գիտութեանց Ակադէմիայի վերջին մէկ նիստին մէջ Պ. Ճըռթ–տը–Ռէն անուանի բժշկին բազմաթիւ փորձերով հաստատուած մէկ գիւտին վրայ ժողովոյն չինած տեղեկագրին հետեւեալ մասը մեր ընթերցողաց ալ հաղորդել օգտակար կը դատիմք։

Պ. Ճըռթ–տը–Ռէն կըսէ թէ՝ ցուրտ և խոնաւ փչող օդ մը պատահելու ըլլայ նէ պէտք է տանը մէջ նստիլ և ելլէ-դներուն մեծակակ կտորներէն վառել, նաև օդին պինդիկան ալ լեցնելով մինչև իրիկուն կընճել, որով մարդ թէ թիֆոյէ և թէ հիւմմայէ զերծ կըլլայ։ Կը յաւելու նաև որ եթէ մէկը Ռէվալ ընուած սոսկալի ախտէն բռնուելու ըլլայ, քթէն վաղածներուն դէմ դնելու համար քթին մէջը «օմոլ էհրիֆ» ընելու է, մինչև որ քթին մէջի բոլոր եղածները վար իջնելով տաքութիւն և քրտինք մը գայ, որ ատոն հիւանդը կազատի։

Պարապ պտըտողները կամ քօքզուլթեան ախտէն բռնուողները, կըսէ այս երևելի բժիշկը, պէտք է գոնէ կամ տասնոց սրճարան մը մտնելով «օդ»ին դէմն անցնիլ կամ 3–4 ժամ չարունակ ճամբայ գալել։ այս տեսակ մարդոց ճամբայ քալելէ առաջ պէտք խմելը շատ օգտակար է, եթէ 10–20 փարայ ունենան քովերնին։

Գալով խման մարդոց, ասոնց ինչ որ ընես չեն զդար, որովհետև ոչ արիւն ունին ոչ մարմին, դժոգքն անդամ չը տաքցըներ ասոնք, ուստի ասոնք ալ դլխիվայր օդին ֆըչիներուն մէջը կախելու է։

Տեսակ մը մարդիկ ալ կան որ ոչ օդի կը գործածեն, ոչ գինի, ոչ սուրճ։ ասանկներուն կռնակին ալ 100 ական տէյնէկ զարնելու է որ առողջութիւններն չը կորսնցընեն։

Իսկ անոնք որ հարուստ և փափկասուն են, ընդհանրին մէջէն դուրս չելլելէ զատ քովերնին անպատճառ բժիշկ մ՝ ալ կուզեն, կամ եթէ այս չեն ըներ նէ սատկինին ուր է նէ իրենք ալ անոր մօտը գտնուելու են, ապա թէ ոչ կը մեռնին և կը մեռնին։

Զը մոռնանք նաև օրիորդները. ասոնց ալ չը մեռնելու և ֆուռուն ըլլալու միակ միջոցը քօնսէրներու մէջ երգել և ժիմնասթիքներ խաղալն է։

ՇԱՐԱԳԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ
ԴԻՈՐԳ Ց. ԱՑՎԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ց. ԳԱՎԱՌԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. Ց. ՓԱՐՈՆԵԱՆ